

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG VÁLASZAI

AZ EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK KÜLÖNJELENTÉSÉRE

A kohéziós politikai szabályainak átdolgozása a
Covid19-járványra válaszul

A források felhasználása rugalmasabb, azonban át kell
gondolni a kohéziós politika mint válságreagálási eszköz
szerepét

Tartalomjegyzék

I. A BIZOTTSÁG VÁLASZAI RÖVIDEN.....	2
II. A BIZOTTSÁG VÁLASZAI A SZÁMVEVŐSZÉK FŐBB ÉSZREVÉTELEIRE.....	3
1. A válságkezelési és helyreállítási eszközök előtérbe helyezése a nemzeti hatóságok által	3
2. A különböző finanszírozási források párhuzamos végrehajtása	3
3. Nyomon követés és jelentéstétel.....	4
III. A BIZOTTSÁG VÁLASZAI A SZÁMVEVŐSZÉK AJÁNLÁSAIRA.....	4
1. 1. ajánlás – A kohéziós politika mint költségvetési válságkezelési eszköz alkalmasságának elemzése.....	4
2. 2. ajánlás – A REACT-EU támogatási céllal történő felhasználásának szoros figyelemmel kísérése, szükség esetén az eredményekre összpontosítva.....	5

Ez a dokumentum az Európai Bizottság által a [költségvetési rendelet](#) 259. cikkével összhangban az Európai Számvevőszék különjelentésében foglalt észrevételekre adott válaszokat ismerteti, amelyeket a különjelentéssel együtt kell közzétenni.

I. A BIZOTTSÁG VÁLASZAI RÖVIDEN

A Covid19-válság tetőzése idején az uniós intézmények együttműködtek annak érdekében, hogy megtalálják a sürgősen likviditásra szoruló tagállamok támogatásának legjobb módját. A 2014–2020-as időszak keretéből **rendelkezésre álló kohéziós politikai források** felhasználásának lehetővé tételével a koronavírusra való reagálást célzó két beruházási kezdeményezés nagyon hasznosnak bizonyult a nemzeti hatóságok számára. A Számvevőszék becslései szerint az új rugalmassági mechanizmusok eredményeként összes ágazatban mintegy 35 milliárd EUR átcsoportosítására került sor. A Bizottság becslései szerint ennek az összegnek mintegy kétharmadát, körülbelül **23 milliárd EUR-t¹** kifejezetten a világválság hatásainak ellensúlyozására programozták át, elsősorban az egészségügyi rendszer támogatása, a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott pénzügyi támogatás és az ideiglenes nemzeti csökkentett munkaidős foglalkoztatási rendszerek létrehozása érdekében.

2021-ben a kohéziós politika **50,6 milliárd EUR** összegű kiegészítő finanszírozást kapott a Next Generation EU kezdeményezéséből a **REACT-EU forrásainak** formájában. Ez a kiegészítő finanszírozás a tagállamok likviditásának növelésével és a válsághelyzetek kezeléséhez szükséges új források biztosításával **támogatta a tagállamokat**.

A Bizottság segítséget nyújtott a hatóságoknak az eligazodásban és abban, hogy szinergiákat találjanak az összes új finanszírozási eszköz között. Minden kérelmet prioritásként kezelt és lehetővé tette a programmódosítások gyors jóváhagyását. Még a 2020. február 1-je után megkezdett, befejezett intézkedések visszatérítésére is lehetőség volt, azokat 100%-ban az uniós költségvetésből finanszírozva, nem igényelve nemzeti társfinanszírozást. Az EU rugalmasságot biztosított a végrehajtási és ellenőrzési keretek tekintetében, fenntartva az alkalmazandó szabályok szigorú tiszteletben tartására vonatkozó követelményt. A REACT-EU volt az első, a Next Generation EU keretében felhasznált eszköz; a tagállamoknak folyósított első kifizetésekre 2021 júniusában került sor.

A jelentős átprogramozásnak és a 100%-os uniós társfinanszírozási arány ideiglenes alkalmazásának köszönhetően 2020–2021-ben tovább gyorsult a pénzügyi végrehajtás: a kiadási szint 2022. október végére 73%-ra nőtt, miután a Számvevőszék befejezte ellenőrzési munkáját.

A Covid19-világválság súlyos zavarokat okozott a tagállamok gazdaságaiban és társadalmaiban, ami a regionális különbségek és a társadalmi egyenlőtlenségek elmélyülésének veszélyével fenyegetett. Ennek biztosítása érdekében, hogy a kohéziós politika sikeresen megvalósíthassa a társadalmi-gazdasági és területi egyenlőtlenségek csökkentésére irányuló hosszú távú célját, a politikának sürgősen alkalmazkodnia kellett a tágabb kontextushoz, és kezelnie kellett a világválságnak az emberek életét, a vállalkozásokat, a beruházásokat és a projektek végrehajtását érintő következményeit. A CRII és a CRII+ keretében biztosított rugalmassági mechanizmusok kulcsfontosságúak voltak ahhoz, hogy elkerülhető legyen a régiók közötti egyenlőtlenségek további elmélyülése a válság miatt, miközben a REACT-EU forrásait az egészségügy, a vállalkozások és a munkavállalók szükséges támogatásának folytatására, valamint a zöld és digitális prioritásokkal összhangban történő helyreállítás előkészítésére fordították.

A kohéziós politika, mint az egyik legkiterjedtebb, válságkezelésre szolgáló uniós beruházási stratégia teljes mértékben bizonyította alkalmazkodóképességét és rugalmasságát. Ez azonban nem vezetett ahhoz, hogy a kohéziós politika a válságkezelési eszközzé váljon – a megfelelő rugalmassági mechanizmusok jól körülhatároltak voltak a jogi kereten belül, emellett időben korlátozottak voltak.

A kohéziós politika továbbra is mindenekelőtt az európai régiók közötti társadalmi és gazdasági konvergenciát célzó hosszú távú beruházási politika marad, összhangban az uniós prioritásokkal. A kohéziós politika továbbra is teljesíti a gazdasági, társadalmi és területi kohézió megerősítésére és az Unió politikai prioritásainak – például a zöld és digitális átállásnak – a megvalósítására irányuló elsődleges célkitűzését, és ezt továbbra is különösen a 2021 és 2027 közötti időszakra szóló programok keretében folytatja majd.

II. A BIZOTTSÁG VÁLASZAI A SZÁMVEVŐSZÉK FŐBB ÉSZREVÉTELEIRE

1. A válságkezelési és helyreállítási eszközök előtérbe helyezése a nemzeti hatóságok által

A Bizottság úgy véli, helyes volt, hogy a tagállamok előtérbe helyezték a válságkezelési és helyreállítási eszközök használatát annak biztosítása érdekében, hogy az érintett műveletek igazodjanak az új körülményekhez, ne vesszenek el a már befektetett források, és az alapok segítsenek korlátozni a világjárvány kohézióra gyakorolt hatását. Azt is meg kell jegyezni, hogy a REACT-EU keretében nyújtott kiegészítő finanszírozás lehetővé tette a beruházásoknak a 2021–2027-es időszak programjainak indulása előtti megkezdését a 2014–2020-as és a 2021–2027-es időszak közötti rés áthidalása és a helyreállítás megkönnyítése érdekében².

2. A különböző finanszírozási források párhuzamos végrehajtása

A Bizottság elismeri a koordináció és a kiegészítő jelleg szükségességét a kohéziós politikai alapok, különösen a REACT-EU és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtása során.

A kettős finanszírozás kockázatát számos mechanizmus és rendelkezés nagymértékben enyhíti. A tagállamok és a Bizottság egyaránt kiemelt figyelmet fordít az átfedések elkerülésére. Először is, a 2021–2027-es programozási időszakra vonatkozó közös rendelkezésekről szóló rendelet 63. cikkének (9) bekezdése értelmében az egyik alapra vonatkozó kifizetési kérelemben szereplő kiadások nem tüntethetők fel máshol ugyanazon alap vagy más eszköz keretében. Ez már a 2014–2020-as időszakban is érvényesítésre került, valamint az ellenőrzési tevékenységek során szorosan figyelemmel kísérik, és ez a jövőben is így lesz. Ez a rendelkezés nagy hangsúlyt kap a tagállamok által a projektjeik kiválasztására alkalmazott kiválasztási kritériumokban is.

Másodszor, a programozási dokumentumok, azaz a partnerségi megállapodás, a programok és az igazságos átmenetre vonatkozó területi tervek előírják a kohéziós politika és más uniós eszközök közötti kiegészítő jelleg és szinergiák ismertetését, amelynek célja az átfedések elkerülése és a kettős finanszírozás esetleges kockázatának megelőzése.

A 2021–2027-es programokra vonatkozó partnerségi megállapodások és a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek egyaránt előírják a más eszközökkel való kiegészítő jelleg ismertetését. Ez képezi a további koordinációs intézkedések alapját annak érdekében, hogy biztosított legyen a kiegészítő jelleg, és a különböző eszközök közötti szinergiák kiaknázása.

² Lásd a Számvevőszék 36. észrevételét és a 2. háttérmagyarázatát.

A REGIO és az EMPL főigazgatóságok szolgálatai megfelelően részt vettek a tagállamok által a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében javasolt helyreállítási és rezilienciaépítési tervek értékelésében, ezzel biztosítva a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a kohéziós politikai alapok keretében a tagállamok célkitűzéseire vonatkozó teljes szinergiát és ismereteket. Emellett a Bizottsággal kötött operatív megállapodások részeként a tagállamok kötelezettséget vállalnak arra is, hogy évente közös rendezvényt szerveznek az érdekelt felek részvételével a helyreállítási és rezilienciaépítési terv és a többi uniós program végrehajtása közötti kiegészítő jelleg, szinergia, koherencia és következetesség megvitatása céljából³.

3. Nyomon követés és jelentéstétel

A Bizottság 32 nem kötelező Covid19-mutatót tett közzé azzal a céllal, hogy nagyobb átláthatóságot és elszámoltathatóságot biztosítson a kohéziós politika keretében nyújtott finanszírozásnak az egészségügy (beleértve az oltást), a vállalkozástámogatás és a csökkentett munkaidős foglalkoztatási rendszerek tekintetében történő felhasználására vonatkozóan. Ezeket a mutatókat a tagállamok széles körben alkalmazták, ezzel segítve a hatóságokat és a Bizottságot annak nyomon követésében és értékelésében, hogy a kohéziós politika keretében – többek között a REACT-EU forrásaiból – nyújtott finanszírozást hogyan használták fel a világjárvány összefüggésében.

A Bizottság továbbra is elkötelezett amellett, hogy folyamatosan tájékoztassa polgárait minden közkiadásról. A Bizottság ezért három interaktív eredménytáblát⁴ hozott létre a nyíltadat-platform keretében arról, hogy a tagállamok hogyan használják fel a kohéziós politika nyújtotta finanszírozást a válság idején. Az eredménytábla információkat tartalmaz a tagállamok kiadásairól, különösen az olyan kiemelt területeken mint az **egészségügy, a vállalkozások, és az embereknek nyújtott közvetlen támogatás**⁵.

III. A BIZOTTSÁG VÁLASZAI A SZÁMVEVŐSZÉK AJÁNLÁSAIRA

1. 1. ajánlás – A kohéziós politika mint költségvetési válságkezelési eszköz alkalmazásának elemzése

Megvalósítás céldátuma: 2024 végéig

A Bizottság elfogadja az ajánlást.

³ Lásd a Számvevőszék 40. észrevételét.

⁴ Koronavírus-eredménytábla: Uniós kohéziós politikai válasz – REACT-EU-eredménytábla – A kohéziós politika koronavírussal kapcsolatos mutatóinak áttekintése

⁵ Lásd a Számvevőszék 73–79. észrevételét.

2. 2. ajánlás – A REACT-EU támogatási céllal történő felhasználásának szoros figyelemmel kísérése, szükség esetén az eredményekre összpontosítva

Megvalósítás céldátuma: Haladéktalanul

A Bizottság elfogadja az ajánlást.

A Bizottság továbbra is figyelemmel kíséri és támogatja az irányító hatóságokat a REACT-EU prioritásainak végrehajtásával kapcsolatban. Ezzel összefüggésben a Bizottság azonosítani fogja a felhasználási nehézségeket mutató programokat, és együtt fog működni a programhatóságokkal a REACT-EU forrásokban rejlő lehetőségek maximalizálása érdekében. A megosztott irányítás elve alapján a tagállamok feladata annak biztosítása, hogy a társfinanszírozott műveletek hatékonyan hozzájáruljanak a célkitűzések és a teljesítménycélok eléréséhez.